

## Spis treści

|                                                                                                                        |    |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| Od Redakcji .....                                                                                                      | 15 |
| Editorial.....                                                                                                         | 19 |
| Słowo wstępne JE dr. hab. Rafała Markowskiego, Biskupa Pomocniczego<br>Warszawskiego .....                             | 23 |
| Słowo wstępne ks. dr. hab. Macieja Bały, prof. UKSW, Prorektora.....                                                   | 25 |
| Słowo wstępne ks. prof. dr. hab. Piotra Tomasika, Dziekana Wydziału Teo-<br>logicznego UKSW .....                      | 27 |
| Słowo wstępne ks. prof. dr. hab. Jana Krokosa, Prodziekana Wydziału<br>Filozofii Chrześcijańskiej UKSW.....            | 29 |
| Biogram ks. prof. dr. hab. Tadeusza Dajczera .....                                                                     | 33 |
| Biography note about Rev. Prof. Tadeusz Dajczera .....                                                                 | 37 |
| Kalendarium życia i działalności .....                                                                                 | 41 |
| Bibliografia ks. prof. dr. hab. Tadeusza Dajczera .....                                                                | 43 |
| Bibliografia podmiotowa .....                                                                                          | 43 |
| Bibliografia przedmiotowa .....                                                                                        | 51 |
| Wykaz prac magisterskich powstałych w Akademii Teologii Katolickiej<br>pod kierunkiem ks. prof. Tadeusza Dajczera..... | 55 |

## CZĘŚĆ I: ARTYKUŁY

### WOKÓŁ MYŚLI I PISM KS. PROF. DR. HAB. TADEUSZA DAJCZERA

|                                                                                                                            |    |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| Ks. TADEUSZ DAJCZER, Autoreferat o zainteresowaniach i działalności na-<br>ukowo-badawczej i dydaktyczno-wychowawczej..... | 63 |
| EUGENIUSZ SAKOWICZ, Księdza profesora Tadeusza Dajczera rozumie-<br>nie teologii religii.....                              | 67 |

|                                                                                                                                                            |     |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| BP RAFAŁ MARKOWSKI, Księża prof. Tadeusza Dajczera strukturalna definicja religii .....                                                                    | 81  |
| Ks. LEONARD FIC, Chrześcijaństwo w myśli ks. prof. Tadeusza Dajczera .....                                                                                 | 99  |
| ZOFIA SOKOLEWICZ, Jedność świata Indian kalifornijskich. Przełamywanie stereotypów w myśleniu o wierzeniach religijnych tak zwanych ludów pierwotnych..... | 111 |
| WANDA ZAGÓRSKA, Współczesne zachowania quasi-mityczne. Aplikacja fenomenologii religii ks. prof. Tadeusza Dajczera do psychologii antropologicznej .....   | 121 |
| O. PAWEŁ MAZANKA CSSR, Metafizyka relacji w pismach ks. prof. Tadeusza Dajczera .....                                                                      | 141 |
| Ks. BOLESŁAW SZEWC, Metoda i język pism duchowych ks. prof. Tadeusza Dajczera .....                                                                        | 157 |

#### RELIGIOZNAWSTWO I MISJOLOGIA

|                                                                                                                                              |     |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| O. ASHENAFI YONAS ABEBE IMC, Rozwiązywanie konfliktów i utrzymywanie pokoju w wieloetnicznej, wielokulturowej i wieloreligijnej Etiopii..... | 171 |
| O. RADOŚLAW BRONIEK OP, „Inicjacyjne” badanie religii w ujęciu Mircei Eliadego .....                                                         | 183 |
| S. ANNA MIŚKOWIEC FMM, Obrazy makro- i mikrokosmiczne świata Inków .....                                                                     | 201 |
| PATRYCJA HALINA STANISZEWSKA-POBIKROWSKA, Obrzędowość ślubu wietnamskiego .....                                                              | 229 |
| PAWEŁ SZUPPE, Ogólna charakterystyka wybranych komponentów w tradycyjnych religiach afrykańskich .....                                       | 241 |
| MAGDALENA RZYM, Chrześcijaństwo w spotkaniu z religiami Indii. Teologia Bede Griffithsa .....                                                | 253 |
| Ks. ANDRZEJ WAŃKA, O wierze i wierze kościelnej .....                                                                                        | 265 |

#### TEOLOGIA I PRAWO, FILOZOFIA, PSYCHOLOGIA I PEDAGOGIKA

|                                                                                                                                             |     |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Ks. WOJCIECH GÓRALSKI, Kult Eucharystii w listach pasterskich, orędziach i rozporządzeniach bł. abp. Antoniego Juliana Nowowiejskiego ..... | 285 |
| Ks. DARIUSZ KURZYDŁO, Wychowanie do postawy kontemplacyjnej.....                                                                            | 297 |
| Ks. IRENEUSZ MROCZKOWSKI, Moralno-duchowe implikacje Wielkiej Pokuty Polaków .....                                                          | 311 |

|                                                                                                                              |     |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| PAWEŁ SOKOŁOWSKI, Postmodernistyczny papież? .....                                                                           | 321 |
| KS. PRZEMYSŁAW KACZKOWSKI, Wiara poszukująca zrozumienia w filozofii Edyty Stein.....                                        | 341 |
| MACIEJ PAPIERSKI, Wierność obietnicy fundamentem bycia osobowego według Paula Ricoeura .....                                 | 357 |
| CZESŁAW WALESIA, MAŁGORZATA TATAŁA, ELŻBIETA RYDZ, Podejście dwupodmiotowe w kształtowaniu religijności małego dziecka ..... | 367 |
| ZOFIA KONASZKIEWICZ, Szkoła muzyczna jako szansa rozwojowa dla dzieci i młodzieży .....                                      | 381 |

## CZĘŚĆ II: ZASTOSOWANIA DZIEŁ KS. PROF. DR. HAB. TADEUSZA DAJCZERA W FORMACJI DUCHOWEJ

|                                                                                                                                            |     |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| HANS GEORG MÜLLER, Pfarrer, Die eucharistische Spiritualität von Prof. Tadeusz Dajczera und die geistliche Erneuerung in der Pfarrei ..... | 403 |
| KS. HANS GEORG MÜLLER, Proboszcz, Duchowość eucharystyczna ks. prof. Tadeusza Dajczera i odnowa duchowa w parafii .....                    | 411 |
| TEKSTY PROWADZĄCE WPROST DO KONTAKTU Z BOGIEM. Wywiad z s. dr Czesławą Teresą Wójcik USJK.....                                             | 419 |

## CZĘŚĆ III: WSPOMNIENIA

|                                                                                              |     |
|----------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| <i>Propter amorem scientiam</i> . Wywiad z ks. Witoldem Broniewskim.....                     | 427 |
| Zaangażowanie i pracowitość pomimo cierpienia. Wywiad z ks. dr. Aleksandrem Chyckim .....    | 433 |
| Widzenie wiary. Wywiad z ks. dr. hab. Leonardem Ficem, prof. UKSW ....                       | 437 |
| Uwrażliwiał na rozwój życia wewnętrznego. Wywiad z abp. dr. hab. Marianem Gołębiewskim ..... | 443 |
| Młody kapłan pogłębiany duchowo. Wywiad z ks. prof. dr. hab. Wojciechem Góralskim.....       | 449 |

|                                                                                                                                |     |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Ksiądz Tadeusz Dajczer przez pryzmat czasu i dzieł. Wspomnienie ks. prałata Aleksandra Kustry.....                             | 451 |
| Dał się porwać Eucharystii. Wywiad z ks. prof. dr. hab. Janem Łachem .....                                                     | 461 |
| Fenomenolog religii. Wywiad z ks. dr. Rafałem Markowskim .....                                                                 | 467 |
| Heros wiary. Świadeństwo bp. dr. Wiesława Alojzego Meringa.....                                                                | 481 |
| Praca naukowa ks. prof. Tadeusza Dajczera w kontekście misji <i>ad gentes</i> .<br>Świadeństwo s. dr. Anny Miśkowiec FMM ..... | 483 |
| Świadek Tajemnicy. Wywiad z s. dr. Anną Mroczek CSA .....                                                                      | 489 |
| Co piątek na Tamce... Wywiad z ks. dr. Andrzejem Panasiukiem, proboszczem parafii św. Michała Archanioła w Mieścisku .....     | 493 |
| Przyjaciel Boga. Wywiad z s. Jolantą Radzik CSA .....                                                                          | 499 |
| Poznawanie innych religii uczy miłości do własnego Kościoła. Wywiad z prof. dr. hab. Eugeniuszem Sakowiczem .....              | 505 |
| Nauka służy wierze. Wywiad z prof. dr. hab. Zofią Sokolewicz .....                                                             | 519 |
| Rzetelny naukowiec żyjący dogłębnie kapłaństwem. Wywiad z bp. dr. Andrzejem Suskim, Ordynariuszem Diecezji Toruńskiej.....     | 533 |
| Profesor w ukłonie przed drugim człowiekiem. Wywiad z s. dr. Czesławą Teresą Wójcik USJK.....                                  | 541 |
| Boży pasjonat. Świadeństwo s. prof. dr. hab. Zofii Józefy Zdybickiej USJK .....                                                | 547 |
| Noty biograficzne.....                                                                                                         | 553 |

## Contents

|                                                                                      |    |
|--------------------------------------------------------------------------------------|----|
| Editorial [in Polish].....                                                           | 15 |
| Editorial [in English].....                                                          | 19 |
| Foreword by Very Rev. Dr. Rafał Markowski, Warsaw auxiliary bishop ....              | 23 |
| Foreword by Rev. Dr. Maciej Bała, Professor of UKSW, Prorector.....                  | 25 |
| Foreword by Rev. Prof. Piotr Tomasik, Dean of the Department of Theology .....       | 27 |
| Foreword by Rev. Prof. Jan Krokos, Vice-Dean of the Department of Philosophy .....   | 29 |
| Biography note about Rev. Prof. Tadeusz Dajczer [in Polish].....                     | 33 |
| Biography note about Rev. Prof. Tadeusz Dajczer [in English] .....                   | 37 |
| Chronology of Rev. Prof. Tadeusz Dajczer's life .....                                | 41 |
| Bibliography of Rev. Prof. Tadeusz Dajczer.....                                      | 43 |
| Works of Rev. Prof. Tadeusz Dajczer .....                                            | 43 |
| Literature about Rev. Prof. Tadeusz Dajczer and his works .....                      | 51 |
| List of the master thesis written under direction of Rev. Prof. Tadeusz Dajczer..... | 55 |

## PART I: ARTICLES

|                                                                                                               |    |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| AROUND THE THOUGHT AND WORKS OF REV. PROF. TADEUSZ DAJCZER                                                    |    |
| REV. TADEUSZ DAJCZER, Self-report about scientific and didactic interests and activity.....                   | 63 |
| EUGENIUSZ SAKOWICZ, The Reverend Professor Tadeusz Dajczer's understanding of the theology of religions ..... | 67 |
| M. REV. RAFAŁ MARKOWSKI, Rev. Prof. T. Dajczer's structural definition of religion.....                       | 81 |

|                                                                                                                                                              |     |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| REV. LEONARD FIC, Christianity in the thought of the Rev. Prof. Tadeusz Dajczer .....                                                                        | 99  |
| ZOFIA SOKOLEWICZ, The Unity of Californian Indians. Breaking stereotypes of thinking about the religious beliefs of so-called primitive people .....         | 111 |
| WANDA ZAGÓRSKA, Modern quasi-mythical behaviours. Application of phenomenology of religion by Rev. Prof. Tadeusz Dajczer to anthropological psychology ..... | 121 |
| FR. PAWEŁ MAZANKA CSSR, Metaphysics of relation in the writings of Rev. Prof. Tadeusz Dajczer .....                                                          | 141 |
| REV. BOLESŁAW SZEWC, The method and the language of Rev. Prof. Tadeusz Dajczer's spirituals writings .....                                                   | 157 |

#### RELIGIOUS STUDIES AND MISSIOLOGY

|                                                                                                                                         |     |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| O. ASHENAFI YONAS ABEBE IMC, Conflict resolution and peace management in multi-ethnic, multi-cultural and multi-religious Ethiopia..... | 171 |
| FR. RADOŚLAW BRONIEK OP, "Initiation" study of religion in terms of Mircea Eliade.....                                                  | 183 |
| S. ANNA MIŚKOWIEC FMM, Images of macro- and micro-cosmic world of the Incas .....                                                       | 201 |
| PATRYCJA HALINA STANISZEWSKA-POBIKROWSKA, Wedding ceremonies in the practice of the Vietnamese diaspora in Poland .....                 | 229 |
| PAWEŁ SZUPPE, General characteristics of the selected components in traditional African religions .....                                 | 241 |
| MAGDALENA RZYM, Christianity in meeting with religions of India. Theology of Bede Griffiths .....                                       | 253 |
| REV. ANDRZEJ WAŃKA, Ecclesial aspect of faith .....                                                                                     | 265 |

#### THEOLOGY AND LAW, PHILOSOPHY, PSYCHOLOGY AND PEDAGOGICS

|                                                                                                                                            |     |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| REV. WOJCIECH GÓRALSKI, The cult of the Eucharist in apostolic letters and blessed archbishop Antoni Julian Nowowiejski's directives ..... | 285 |
| REV. DARIUSZ KURZYDŁO, Education for contemplative attitude as a requirement of modern times .....                                         | 297 |
| REV. IRENEUSZ MROCZKOWSKI, Moral and spiritual implications of the Great Penance of Poles .....                                            | 311 |
| PAWEŁ SOKOŁOWSKI, Postmodern Pope? .....                                                                                                   | 321 |

|                                                                                                                        |     |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| REV. PRZEMYSŁAW KACZKOWSKI, Faith seeking understanding in the philosophy of Edith Stein.....                          | 341 |
| MACIEJ PAPIERSKI, Faithfulness to the given word as a foundation of personal existence according to Paul Ricoeur.....  | 357 |
| CZESŁAW WALESIA, MAŁGORZATA TATAŁA, ELŻBIETA RYDZ, Two subjects approach in shaping religiosity in small children..... | 367 |
| ZOFIA KONASZKIEWICZ, Music school as a development opportunity for children and youth.....                             | 381 |

## PART II: APPLICATION OF REV. PROF. TADEUSZ DAJCZER'S WORKS IN SPIRITUAL FORMATION

|                                                                                                                                          |     |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| HANS GEORG MÜLLER, Pfarrer, Die eucharistische Spiritualität von Prof. Tadeusz Dajczer und die geistliche Erneuerung in der Pfarrei..... | 403 |
| REV. HANS GEORG MÜLLER, Pastor, Rev. Prof. Tadeusz Dajczer's Eucharistic spirituality and spiritual renewal in the parish.....           | 411 |
| TEXTS GUIDING DIRECTLY INTO CONTACT WITH GOD, Interview with S. Dr Czesława Teresa Wójcik USJK.....                                      | 419 |

## PART III: MEMOIRS

|                                                                                                          |     |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| <i>Propter amorem scientiam</i> , Interview with Rev. Witold Broniewski.....                             | 427 |
| Commitment and diligence despite suffering, Interview with Rev. Dr. Aleksander Chycki.....               | 433 |
| The eyes of faith, Interview with Rev. Dr. Leonard Fic, prof. UKSW.....                                  | 437 |
| He inspired the development of the spiritual life, Interview with Archbishop Dr. Marian Gołębiewski..... | 443 |
| The young priest deepened spiritually, Interview with Rev. Prof. Wojciech Góralski.....                  | 449 |
| Rev. Aleksander Kustra, Rev. Tadeusz Dajczer through the prism of time and works.....                    | 451 |
| He was drawn into the Eucharist, Interview with Rev. Prof. Jan Łach.....                                 | 461 |

|                                                                                                                               |     |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| The phenomenologist of religion, Interview with Rev. Dr. Rafał Markowski.....                                                 | 467 |
| The Most Rev. Wiesław Alojzy Mering, The Heroes of faith.....                                                                 | 481 |
| S. Anna Miśkowiec FMM, The scientific work of Rev. Prof. Tadeusz Dajczer in the context of the mission <i>ad gentes</i> ..... | 483 |
| Witness to the Mystery, Interview with S. Dr. Anna Mroczek CSA.....                                                           | 489 |
| Each Friday at Tamka Street..., Interview with Rev. Dr. Andrzej Panasiuk                                                      | 493 |
| Friend of God, Interview with S. Jolanta Radzik CSA.....                                                                      | 499 |
| Knowledge of other religions teaches to love own Church, Interview with Prof. Eugeniusz Sakowicz .....                        | 505 |
| Science serves faith, Interview with Prof. Zofia Sokolewicz .....                                                             | 519 |
| Honest scientist profoundly living his priesthood, Interview with The Most Rev. Dr. Andrzej Suski.....                        | 533 |
| Professor bowing to the other Man, Interview with S. Dr. Czesława Teresa Wójcik USJK .....                                    | 541 |
| S. Prof. Zofia Józefa Zdybicka USJK, Focused on God.....                                                                      | 547 |
| Biographical notes .....                                                                                                      | 553 |

## Od Redakcji

*Tak naprawdę zostanie po mnie tylko to, co Bóg we mnie zbudował<sup>1</sup>.*

Możliwość upamiętnienia postaci i dzieł Księdza Profesora Tadeusza Dajczera jest dla nas zaszczytem i radością. Święty Ireneusz powiedział: „Chwałą Boga jest żywy człowiek”. Dla wielu ludzi właśnie tą szczególną chwałą Boga jest życie Księdza Profesora. Jako religioznawca i teolog, którego dorobek naukowy wpisuje się dziś w nurt wielkich fenomenologów religii, takich jak Rudolf Otto (1869–1937), Gerardus van der Leeuw (1890–1950) czy Mircea Eliade (1907–1986)<sup>2</sup>, był jednocześnie człowiekiem rozmiłowanym w Bogu i w życiu wewnętrznym.

W czasach trudnych dla Kościoła w Polsce stał się prekursorem katolickiego religioznawstwa i jego metody fenomenologicznej. Stworzył oryginalną definicję fenomenu religii. Po latach badań przeprowadzonych nad religiami pozachrześcijańskimi, w kontekście pojawiających się w religioznawstwie, i nie tylko, tendencji relatywizujących systemy religijne, podjął w sposób całościowy problematykę oryginalności chrześcijaństwa wobec innych religii świata. W obliczu procesów globalizacyjnych oraz niebezpieczeństwa zanikania i zacierania się tożsamości kulturowej i religijnej jego badania wpisały się w obronę światowego dziedzictwa religijno-moralnego i kulturowego o podłożu judeo-chrześcijańskim. Twórczość naukowa Księdza Dajczera – jak podkreśla bp Rafał Markowski, jego uczeń – „stanowi istotny wkład w rozwój religioznawstwa, zwłaszcza polskiego, wkład, który, jak się wydaje, nigdy nie został właściwie dostrzeżony i doceniony”<sup>3</sup>.

Postać Księdza Profesora nie może być zapomniana. Dlatego w środowiskach, z którymi był związany, zrodziła się inicjatywa zorganizowania sympozjum naukowego poświęconego Jego osobie i dziełom. Sympozjum to, pod hasłem „Mądry przewodnik w drodze do prawdy – Ksiądz Profesor Tadeusz Dajczer (1931–2009). *Pro memoria*”, odbyło się na Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego

<sup>1</sup> Ks. T. Dajczer, *Zdumiewająca bliskość. Rozważania o Eucharystii* 2, wyd. 2, Warszawa 2008, s. 51.

<sup>2</sup> Zob. ks. L. Fic, *Chrześcijaństwo w myśli ks. prof. Tadeusza Dajczera*, s. 99 tej książki.

<sup>3</sup> Bp R. Markowski, *Rozumienie chrześcijaństwa w badaniach ks. Tadeusza Dajczera w kontekście fenomenologii religii*, Warszawa 2013.

w Warszawie 26 listopada 2015 r. Gospodarzami byli Wydział Teologiczny i Wydział Filozofii Chrześcijańskiej UKSW. Kontynuacją tego wydarzenia jest niniejsza księga zawierająca prace dedykowane Księdzu Profesorowi. Są to artykuły naukowe przygotowane przez autorów z UKSW oraz innych ośrodków akademickich w Polsce, a także wybrane wspomnienia tych, którzy w osobistym spotkaniu z jego osobą i dziełami zostali zainspirowani w poszukiwaniach naukowych i duchowych.

Równolegle z zaangażowaniem *propter amorem scientiam* był on człowiekiem autentycznego życia wewnętrznego. Przełomowym stało się w jego życiu spotkanie ze świętym Ojcem Pio, które zapoczątkowało jego radykalne dążenie do świętości i heroiczne prowadzenie do niej innych. Przez kilkadziesiąt lat poświęcał swój czas i siły penitentom, których miał setki, również z zagranicy. Widać w tym było niezwykle umiłowanie dusz ludzkich. Prowadził też grupy życia wewnętrznego. Z jednej z nich wyłonił się w roku 1985 Ruch Rodzin Nazaretańskich. Ruch bardzo szybko rozprzestrzenił się w Polsce i w wielu krajach świata, gdzie do dziś jest obecny.

Wydana w roku 1992 książka Księdza Dajczera *Rozważania o wierze* stała się unikalnym podręcznikiem życia wiarą. Przetłumaczona na 29 języków dotarła do czytelników w 36 krajach. Prawie każdego roku, gdzieś na świecie, ukazuje się nowe wydanie tego dzieła. Książki z serii „Rozważania o Eucharystii”, opublikowane u schyłku jego życia, mają 21 wydań w Polsce (wraz z audiobookami) i około 20 za granicą.

Biskup Andrzej Suski zauważa, że gdyby Kościół badał osobę Księdza Dajczera, to zgodnie z tym, jakim go osobiście znał i pamięta, byłby to kandydat do chwały ołtarzy, dla ukazania prawdy i dla dobra Kościoła. Potrzebny jest taki wzór, zwłaszcza kapłanom – harmonijnego połączenia pełni kapłaństwa z byciem rzetelnym naukowcem. Duchowni będący jednocześnie ludźmi nauki zawsze stoją w obliczu niebezpieczeństwa, że będą bardziej naukowcami niż kapłanami<sup>4</sup>.

Zachęcamy do lektury książki, która składa się z tekstów wprowadzających i trzech merytorycznie wyodrębnionych części. We wprowadzeniu znajdziemy słowo wstępne JE bp. dr. hab. Rafała Markowskiego oraz Władz Uniwersytetu: ks. Prrektora dr. hab. Macieja Bały, prof. UKSW, ks. Dziekana Wydziału Teologicznego prof. dr. hab. Piotra Tomasika oraz ks. Dziekana Wydziału Filozofii UKSW prof. dr. hab. Jana Krokosa. Jest tu również biogram i kalendarium życia ks. prof. Tadeusza Dajczera, jego bibliografia podmiotowa i przedmiotowa oraz spis prac magisterskich przygotowanych pod jego kierunkiem.

Część pierwsza zawiera 22 artykuły naukowe poprzedzone autoreferatem Księdza Dajczera przygotowanym do profesury. Pierwszych siedem tekstów nawiązuje

<sup>4</sup> Zob. Wspomnienie bp. Andrzeja Suskiego w tej księdze, *Rzetelny naukowiec żyjący dogłębnie kapłaństwem*, s. 533.

bezpośrednio do nurtów jego twórczości naukowej i duchowej. Pięć z nich dotyczy sposobu rozumienia teologii religii, autorskiej definicji religii, ujęcia chrześcijaństwa, inicjacji w kulturach plemiennych oraz aplikacji jego myśli religioznawczej do psychologii antropologicznej. Dwa pozostałe mówią o metafizyce relacji, metodzie i języku w jego pismach duchowych. Kolejnych siedem artykułów należy do dyscyplin naukowych najbliższych Księdzu Profesorowi: religioznawstwa i misjologii. Część pierwszą zamyka osiem tekstów reprezentujących teologię, prawo, filozofię, psychologię i pedagogikę. Ich autorzy, ukazując swoje osiągnięcia, chcieli przyczynić się do upamiętnienia osoby i dorobku Księdza Dajczera.

Jego dzieła są wykorzystywane do formacji duchowej w Polsce i za granicą. W części drugiej księgi znajdują się teksty o charakterze świadectw zawierające tego przykłady. Część trzecia zawiera 18 wspomnień kolegów ze studiów lub z uczelni, studentów oraz tych, którzy dzielili z nim myśl naukową.

\* \* \*

W szczególny sposób dziękujemy Władzom Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie i Wydawnictwu Naukowemu UKSW za możliwość wydania tego dzieła. Wyrażamy głęboką wdzięczność wszystkim P.T. jego Autorom za to, że pragnęli upamiętnić Kapłana i Naukowca, który „dał Kościołowi najwięcej, ile można dać”<sup>5</sup>.

*Redaktorzy*

---

<sup>5</sup> Wspomnienie bp. Rafała Markowskiego w tej księdze: *Fenomenolog religii*, s. 467.